

TỰ HỌC TỰ BỒI DƯỠNG – MỘT GIẢI PHÁP ĐỂ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN MẦM NON THEO CHƯƠNG TRÌNH MẦM NON MỚI

NGUYỄN THỊ KIM THANH*

TÓM TẮT

Trong xu thế đổi mới và hội nhập của ngành giáo dục, hệ thống giáo dục mầm non ở Việt Nam cần có sự đổi mới chương trình chăm sóc và giáo dục trẻ. Trong bài báo này, chúng tôi bàn về các giải pháp thực hiện nhiệm vụ đào tạo giáo viên mầm non theo chương trình mầm non mới, trong đó đề cập một giải pháp có hiệu quả cao nhất là tự học, tự bồi dưỡng nhằm nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên mầm non.

Từ khóa: giáo dục mầm non, chương trình mầm non mới, tự học, tự bồi dưỡng.

ABSTRACT

Self-learning and self-training - a solution to improve the training quality of preschool teachers under the new preschool curriculum

In the trend of innovation and integration in education, the pre-school education system in Vietnam needs innovation in childcare and education programs. In this article, we discuss the solutions to perform the mission of training kindergarten teachers under the new preschool curriculum, which refers to the most effective solution, self-learning and self-training, in order to improve the training quality of preschool teachers.

Keywords: Innovation in programs, preschool education, new preschool curriculum, self-learning, self-training.

1. Đặt vấn đề

Trước yêu cầu mới về đào tạo con người mới trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; xuất phát từ những quan điểm của Đảng, Nhà nước trên tinh thần nghị quyết Hội Trung ương 8 khóa XI về đổi mới toàn diện căn bản giáo dục và đào tạo (Nghị quyết số 29-NQ/TW) và chiến lược phát triển giáo dục 2001 – 2020. Nhiệm vụ đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp nhằm nâng cao chất lượng hiệu quả giáo dục và đào tạo được xem là một xu thế chung của đổi mới giáo dục. Trước xu thế đổi mới, hội nhập của ngành giáo dục nói chung, hệ

thống giáo dục mầm non (GDMN) ở Việt Nam cũng cần có sự đổi mới về chương trình nhằm đạt mục tiêu, kế hoạch đã đề ra. Với những lí do trên, việc đổi mới chương trình chăm sóc – giáo dục trẻ mầm non là hết sức cần thiết, cấp bách, đáp ứng được những yêu cầu của ngành nói riêng của xã hội nói chung trong việc bồi dưỡng và phát triển nguồn lực và thế hệ trẻ cho công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Thực trạng đào tạo giáo viên mầm non tại Việt Nam đang có nhiều bất cập, khó khăn. Trước tình hình trên đào tạo giáo viên mầm non tại Việt Nam đang đứng trước những thử thách mới trên cơ sở tầm quan trọng mục tiêu đổi mới,

* ThS, Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

chương trình, nội dung, hình thức để phù hợp với yêu cầu đổi mới của đất nước. Để giúp cho sinh viên khoa GDMN của trường sư phạm khi ra trường có thể thực hiện tốt các yêu cầu đổi mới ngành học, đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội thì hoạt động đào tạo của các trường sư phạm phải có nhiều giải pháp để thực hiện sự thay đổi về nội dung chương trình, phương pháp hướng dẫn sinh viên phù hợp yêu cầu đổi mới ngành học.

Trong bài viết này, trên góc độ người quản lí, người làm công tác chuyên môn trước những khó khăn trong việc tiếp cận, triển khai chương trình để có hiệu quả cao, chúng tôi đã sử dụng nhiều biện pháp thực hiện nhiệm vụ đào tạo giáo viên mầm non theo chương trình mầm non mới. Tuy nhiên, chúng tôi muốn đề cập về giải pháp có hiệu quả cao nhất là tự học, tự bồi dưỡng như một giải pháp để nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên mầm non theo chương trình mầm non mới.

2. Nội dung

2.1. Thực trạng vấn đề thực hiện đổi mới chương trình

Vào đầu thời kì đổi mới ngành học mầm non ở những năm 2001-2005 các trường sư phạm gặp rất nhiều khó khăn do nguyên nhân khách quan, đó là sự tách biệt giữa Vụ GDMN với Trung tâm đào tạo giáo viên của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Giai đoạn giao thời đó các trường sư phạm không nhận được sự quan tâm thật đầy đủ của các cấp có liên quan, các lớp học chuyên đề, thực nghiệm, trải nghiệm của chương trình về đổi mới của ngành học do Vụ GDMN chức các trường sư phạm không được

tham gia tìm hiểu, để nắm bắt, triển khai đổi mới ngành học. Mặt khác đây cũng là thời kì các trường cao đẳng sư phạm không trực thuộc sở Giáo dục và đào tạo quản lí nên mối quan hệ về chuyên môn gặp nhiều trở ngại, do đó việc đào tạo giáo viên mầm non ở các trường sư phạm gặp rất nhiều khó khăn (nội dung, chương trình, hình thức đổi mới, tài liệu, giáo trình...). Trước thực trạng, đó chúng tôi đã tìm ra những giải pháp giải quyết hoàn thành nhiệm vụ đào tạo giáo viên mầm non theo nội dung chương trình mầm non mới có chất lượng để đáp ứng yêu cầu xã hội phát triển.

Trên cơ sở thế mạnh về đội ngũ giảng viên, sự quan tâm nhà trường, chúng tôi đã tìm các giải pháp khắc phục hạn chế, đúc rút kinh nghiệm thành công trong thời gian qua về chỉ đạo thực hiện đổi mới ngành học. Việc sử dụng các biện pháp tự học tập, bồi dưỡng đã tạo thành công lớn trong việc nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ giáo viên mầm non.

2.2. Các biện pháp chỉ đạo công tác tự học, tự bồi dưỡng để nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên mầm non theo chương trình mầm non mới

Giáo dục nhận thức cho giáo viên về ý nghĩa, tầm quan trọng tự học, tự bồi dưỡng. Công tác này được xem là công việc làm thường xuyên, rất cần thiết rèn luyện chuyên môn nghề nghiệp, rất có ý nghĩa lớn trong giai đoạn thực tiễn hiện nay. Chúng tôi đã đưa ra những biện pháp tự học, tự bồi dưỡng với các hình thức tập thể, cá nhân, trong đó tập trung chú trọng những khâu sau đây:

+ Đối với công tác chỉ đạo cấp khoa

là xây dựng kế hoạch triển khai nhiệm vụ tự học, tự bồi dưỡng cho toàn khoa theo định hướng chung. Tìm hiểu và vận dụng đổi mới của ngành học vào dạy và học cho sinh viên về nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học theo hướng tích hợp vào chủ đề, chủ điểm ở trường mầm non, bằng việc làm cụ thể sau:

- Xây dựng mối quan hệ chuyên môn với phòng giáo dục, sở giáo dục và đào tạo, Vụ GDMN thông qua hình thức trao đổi trực tiếp về vai trò và nhiệm vụ đào tạo GVMN, và những yêu cầu thực tiễn của các trường sư phạm mà đang cần sự quan tâm hơn nữa của các cấp, các ngành, từ đó đề xuất nhu cầu tham gia học tập chuyên đề cho các giảng viên của các trường sư phạm để họ có cơ hội tiếp cận đổi mới của ngành học GDMN.

- Đề xuất với ban giám hiệu nhà trường, để trường có văn bản cụ thể tới Vụ GDMN, cơ sở giáo dục và đào tạo yêu cầu các cấp cần có sự quan tâm chỉ đạo cho các trường sư phạm trong vấn đề đổi mới của ngành học GDMN.

- Với những đề xuất trên, chúng tôi đã nhận được quan tâm, nhiệt tình của phòng GDMN thuộc các sở giáo dục và đào tạo, giảng viên của khoa được tham gia các lớp học chuyên đề do Vụ GDMN tổ chức hàng năm.

- Cử các cán bộ có trình độ chuyên môn cao, năng lực tiếp thu, khả năng truyền tải kiến thức tốt tham gia học tập tại các lớp chuyên đề về đổi mới ngành học do Vụ GDMN tổ chức.

- Tổ chức các lớp học báo cáo chuyên đề và mời các chuyên gia đầu ngành về báo cáo 5 nội dung về các lĩnh

vực phát triển của trẻ và hình thức tổ chức các hoạt động. Qua đó, chỉ rõ sự khác nhau căn bản, những ưu điểm nổi bật của chương trình mầm non mới so với chương trình mầm non hiện hành.

- Liên hệ tìm tài liệu, giáo trình sử dụng cho các học phần xây dựng theo 5 lĩnh vực khác nhau, sau đó tổ chức cho giảng viên thử nghiệm để sử dụng trong dạy và học.

- Trên cơ sở chương trình khung của Bộ giáo dục và Đào tạo, đầu tư xây dựng chương trình chi tiết phù hợp thực tiễn dạy và học của nhà trường.

- Tham quan tìm hiểu thực tế về vấn đề thực hiện đổi mới ngành học của các trường sư phạm trong và ngoài nước.

- Tổ chức hội thi nghiệp vụ sư phạm, nhằm đánh giá chất lượng các tiết thao giảng của sinh viên theo các chuẩn yêu cầu chương trình mới.

+ Đối với các tổ chuyên môn:

- Cơ cấu lại các tổ chuyên môn của khoa giáo dục mầm non theo 5 lĩnh vực khác nhau của nội dung đổi mới (Tổ Tâm lý - Giáo dục trẻ em mầm non, Tổ Phát triển Nhận thức và Thẩm mỹ, Tổ Phát triển Ngôn ngữ, Tổ Phát triển Thể chất) theo hướng chuyên sâu chuyên môn để phù hợp theo yêu cầu đổi mới ngành học về nội dung chăm sóc - giáo dục trẻ em mầm non.

- Trên cơ sở định hướng chung của nhà trường và chuyên môn của khoa mỗi nhóm, tổ chuyên môn phải tự xây dựng và công khai kế hoạch, cách tổ chức thực hiện nhiệm vụ tự học, tự bồi dưỡng của nhóm, tổ mình theo các lĩnh vực phát triển mầm non.

- Nhóm chuyên môn đưa ra đề xuất xây dựng chương trình, tài liệu cần thiết, hội thảo, xêmina, đúc rút kinh nghiệm.

- Ban chủ nhiệm khoa lựa chọn giáo viên có kinh nghiệm về ngành học báo cáo cụ thể cho mỗi tổ và toàn khoa học tập, thảo luận về các vấn đề cụ thể sau: Mức độ vận dụng và tính hiệu quả, tính đồng bộ trong việc đổi mới, các yêu cầu bổ cần sung khác... Từ đó, các giảng viên vận dụng cụ thể vào quá trình dạy và học

- Tổ chức tốt thảo luận, rút kinh nghiệm giờ thao giảng cho giáo viên trong nhóm, tổ nêu lên những điều khó khăn, thuận lợi trong chuyên môn, rút ra kết luận vấn đề cập nhật đổi mới ngành học mầm non thuộc lĩnh vực chuyên môn của tổ.

+ Đối với mỗi giảng viên:

- Trong quá trình học tập phải có ý thức, nhận thức về việc tự học, tự bồi dưỡng là nhiệm vụ lâu dài suốt cả cuộc đời và sự nghiệp của mình. Tuy nhiên, cần xác định rõ mục tiêu trước mắt trong giai đoạn hiện nay để xác định nội dung tự học, tự bồi dưỡng là cần nắm bắt được những yêu cầu cơ bản về đổi mới ngành học GDMN (nội dung, hình thức, cách thức tổ chức các hoạt động dạy và học). Trên cơ sở phân tích thấu đáo về nhiệm vụ chuyên môn đang đảm nhận, người giảng viên phát huy những mặt mạnh của phương pháp giảng dạy truyền thống với những điểm mới, tính phát triển của phương pháp giảng dạy mới.

- Đầu mỗi năm học, mỗi giảng viên đăng kí xây dựng kế hoạch tự học, bồi dưỡng của cá nhân về nội dung, biện pháp, hình thức, sản phẩm kèm theo:

sách, tài liệu, bài báo, khai thác phần mềm Internet, thiết kế giáo án điện tử, đăng kí thao giảng theo hướng đổi mới, dự giờ, thăm lớp, báo cáo xêmina, học hỏi kinh nghiệm, kiến tập thực hành bộ môn, đúc rút kinh nghiệm tìm thấy điểm mới khác so với chương trình cũ. Cuối mỗi năm học, các sản phẩm này được hội đồng khoa học và đào tạo cấp khoa nghiệm thu, đánh giá xếp loại, góp ý.

- Mỗi cá nhân thao giảng từ 2 đến 3 tiết trên 1 năm học. Thông qua tiết dạy đồng nghiệp góp ý, trao đổi về nội dung bài giảng, từ đó mỗi giảng viên tự đánh giá và có ý thức phấn đấu về năng lực chuyên môn. Ngoài ra, giảng viên tham gia dự giờ thăm lớp, hướng dẫn sinh viên thực hành, kiến tập và đi thực tế tìm hiểu chuyên môn ở các trường mầm non.

- Đối với những giảng viên chỉ được đào tạo về các ngành khoa học cơ bản mà chưa có chuyên sâu về nghiệp vụ chuyên ngành GDMN, khoa và trường có yêu cầu cụ thể về học tập và bồi dưỡng chứng chỉ nghiệp vụ sư phạm GDMN.

3. Kết luận

Xuất phát từ yêu cầu đổi mới giáo dục bậc học mầm non và những thực tiễn khó khăn của các trường sư phạm trong quá trình thực hiện đổi mới, chúng tôi nhận thấy công tác tự học, tự bồi dưỡng chuyên môn có vai trò rất quan trọng, góp phần quyết định sự thành công trong việc tiếp cận, triển khai thực hiện chương trình mầm non mới. Thành công của công tác này đã góp phần đào tạo đội ngũ giáo viên mầm non có kỹ năng chăm sóc, giáo dục trẻ ở các trường mầm non cơ sở đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội.

(Xem tiếp trang 83)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2005), *Tài liệu bồi dưỡng cán bộ quản lí và giáo viên mầm non hè*.
2. Đăng Quốc Bảo, Trần Quốc Thành (2008), *Một số vấn đề về quản lí giáo dục và lí luận dạy học đại học*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
3. Phạm Mạnh Hùng, Trần Thị Ngọc Trâm (2009), *Tài liệu bồi dưỡng cán bộ quản lí và giáo viên mầm non năm học 2009 - 2010*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
4. Nguyễn Cảnh Toàn (1997), *Khơi dậy tiềm năng sáng tạo*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
5. Trường Cao đẳng Sư phạm Mẫu giáo Trung ương I (2004), *Chuyên đề bồi dưỡng đổi mới chương trình chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 2014; ngày phân biện đánh giá: 2014;
ngày chấp nhận đăng: 2014)